

הדרך אל הגיהנום

בשעתו, מהפכן שמאלי, אויב מושבע של המישטר הקאפיטליסטי והמימסד הקיים בארץ. עיתוני הימין הקיצוני הם שערכו לו מישפט-לינין. הנה, דווקא אנשי הימין הקיצוני בכנסת, והפרקליטים המצוחצחים של אילי ההון ואבני המיסד, הם המסתמכים עליו וחשים להגן עליו, אחר-משה.

קל להסביר זאת. טוב יותר להתיימר להגן על יורם ביכונסקי, מאשר על אשר ידלין. כדאי יותר להביא כדוגמה רוכל משכונת-התיקוה, אב לשמונה ילדים, שנעצר על לא עוול בכפו — מאשר את השר אברהם עופר, למשל. אם רוצים לאחו את עיניהם של אנשים טובים, הומאניים וליברליים, בהחלט לא כדאי להזכיר שהצעת חוק זו עלולה לשים קץ לתפקיד המכריע שמילאה העיתונות הלוחמת בחשיפת פרשות-השחיתות הגדולות של המיסד.

אין זה מיקרה שהצעת-החוק אנה צנו מחדש דווקא בשעה שהי מימסד התחיל לקרוא תחת נטל גלויי-השחיתות, נוסח סיכור רוזנבוים, מיכאל צור, מושרד-הביטחון, אשר ידלין ואברהם עופר. אך לא אלה מזכירים בוויכוח. הכל מדברים רק על אביה-שמונה האלמוני משכונת-התיקוה.

איש אינו טוען בגלוי לדיכוי חופש-העיתונות, ואיש אינו מודה בגלוי שהוא מגן על אלוף השחיתות של המיסד. שונאי חופש-העיתונות מדברים בנוסח: „אין לעיתונות

הדרך לגיהנום רצופה כוונות טובות. אפשר להחריף אימרה זו: הדרך לגיהנום רצופה בכוונות המתחזות לטובות.

כדי לעשות את מלאכתו נאמנה, חייב השטן להעלים את זהותו, לעטוף את עצמו בגלימה של רצון טוב, לגייס לעזרתו צבועים ומתחסדים, כסילים ופוליטיקאים — כל העדה הגדולה המבכרבת בלא-הרף על הצורך להגן על החלש והאביון. בעודם משרתים את החזק והנצלן.

ההצעה לאסור את פירסום שמותיהם של עצורים, המונחת עתה על שולחן הכנסת, היא דוגמה אופיינית לנשואין כאלה בין כוונות טובות ומגמות ציניות.

עדת זאבים

כאורה, במבט שיטחי, זוהי הצעה שכולה חיובית. מה יכול להיות יותר צודק מזה? אדם נעצר על פי חשד כלשהו, וכעבור שבוע-שבועיים של חקירה מחליטות המישטרה או הפרקליטות שאין מקום להגיש נגדו כתב-אישום. בינתיים כבר פורסם שמו בעיתונות, מישפחה סבלה, ונגרם לו עוול. כל זה היה נמנע, אילו אסור היה לפרסם את שם החשוד עד להגשת כתב-האישום נגדו.

סביר? סביר ביותר — עד שיש בודקים את הדבר בצורה מעמיקה יותר. כי אז נוכחים לדעת כי כל הבניין התמים הזה כוזב לחלוטין, וכי מסתתרת מאחוריו עדה שומה של זאבים טורפים. ההצעה הקפי נה והתמימה מסכנת את זכויותי האדם, את הדמוקרטיה ואת מצי רכתי-המישפט. ותוצאותיה תהיינה שונות מאד מאותן העומדות לעיני מצייעיה התמימים — כי מורה שהם תמימים.

מאח

אורי אבנרי

אולם השטן עשה כאן מלאכה טובה. ההסוואה היא מושלמת. הצעה שהיא טור בה ותמימה במבט השיטחי, וישרושה התעמקות כדי להביא את סכנותיה, יש לה תמיד סיכוי להצלחה בכנסת. יש במוסד זה רוב גדול של פוליטיקאים רדודים, הרויטות בכל השטחים, שהמליצה השדור סה והרושם החיצוני חשובים להם לאיך שיעור יותר מאשר התוכן החבוי של הדבי רים.

כך זה היה לפני 11 שנה, בוויכוח על חוק-לשון-הרע, וכך זה עלול להיות גם הפעם, בדיון על הצעות-החוק „פרטיות“ של כמה חברי-כנסת, שאינם ידועים דווקא בשל חוכמתם ועומק הגותם.

ההצעה עצמה אינה חדשה. היא צצה מדי פעם, בקאדנציות השונות של הכנסת. ותמיד קורה אותו הדבר: המציע הוא חבר-כנסת, בדרך כלל אחד מרודפי-הפיר סומת בבית, המגיש הצעת-החוק „פרטיות“, ביוזמת עצמו. תמיד מתייצבת הממשלה מאחוריו.

זה מזור לשלעצמו. אם הממשלה חר שבת שזה טוב מדוע אינה מציעה זאת בעצמה?

התשובה היא, כמובן, שהממשלה אינה טיפשה ואינה תמימה. מומחיה יודעים היטב למה יגרם החוק, אם יתקבל. לכן היא תומכת בהצעת-החוק, אך אינה רוצה שיחשדו בה, חלילה, שהיא היוזמת.

בכנסת הקודמת, שבה הייתי חבר, עלה בידי לסכל את המזימה. בכנסת הנוכחית יצר חמור הרבה יותר. אין בה אף חבר אחד שיש לו בקיאות כלשהי בענייני-הקשורת. המבין את מהות פעולתה של העיתונות החופשית במישטר חופשי, ושכל ועניין הזה „מוזן לו משהו“. לכן עלול הדבר לעבור הפעם, ויש להפעיל את צופרי-האזעקה.

יורם ואשרקה

וד הערה אחת, בטרם נתחיל לנתח את העניין לגופו: אף אחד ממציעי ההצעה, בכנסת או מחוצה לה, אינו מזכיר בהקשר זה את שמו של אשר ידלין, למשל. גם לא את שמותיהם של מיכאל צור ועדת מרעיו, אילי השחיתות של המיסד.

לעומת זאת צץ תמיד, בכל ויכוח, שמו של יורם ביכונסקי. הנה הדוגמה הקלאסית לאדם שנגרם לו עוול בשל פירסום שמו בעת מעצרו.

עוד לפני שנבדוק את השלכותיה של פרשת ביכונסקי על הצעת-החוק, יש להצביע על האירוניה הטמונה בעצם הבאת שמו להצדקת קנוניה זו. ביכונסקי הוא, כפי שקראנו

הכוונה: אשר ידלין

התירוק: יורם ביכונסקי

החופשית חסיד גדול ממני, אבל...“ וידידי ידלין מתחזים כמגיני ביכונסקי. עד כאן ההערות המוקדמות. ניגש עתה לניתוח הצעות-החוק עצמו.

סכנה 1: מעצרים המוניים

אין פיתוי גדול יותר, האורב לכל שוטר המצווה לפענח פשע, מאשר לעצור „חשודים“.

נעשתה עבירה. בוצע פשע. התפקיד הוטל על סמל פלוגי. על מפקח אלמוני, או אף על „צוות-חקירה מיוחד“.

מהו הדבר הקל ביותר שהחוקר יכול לעשותו כדי להוכיח יוזמה, להפגין פעילות ויעילות, להראות שהוא חוקר זריז ונמרץ ומוכשר?

לעצור „חשודים“. הרבה „חשודים“.

על המעצר ניתן לפרסם הודעה מפורצת. הזכרת שמות העצורים אינה חשובה כלל. „הבוקר נתגלתה גופת אלמוני ביער ליד בן-שמון. המישטרה מינתה צוות-חקירה מיוחד, בראשותו של רבי-פקד גאונני. עד כה נעצרו שמונה חשודים...“

כעבור 48 שעות, כשמשחררים את כל העצורים בשקט, אין הודעה. כאשר עוצרים אנשים בסיטונות, יש סיכוי כלשהו לקדם גם את החקירה. מישוה יכול להישרר ולגלות דברים. ומאידך, מי שיושב בבית-המעצר אינו יכול להפריע לחקירה.